

Komáromból indultak

Sorozatunk első részében az izraeli Wilhelm cukrászda történetét mutatjuk be (3. oldal)

20 éve a régió zsidóságának szolgálatában

Az előző, januári 224. Hitközségi Híradóval indult újtára jubileumi, huszadik évfolyamunk. Az 1996-ban alapított, 2003-tól hivatalosan bejegyzett regionális lapként megjelenő kiadványunk célja nem változott az elmúlt két évtized alatt, töretlenül tudósítunk Komárom és szűkebb környezetének zsidó vonatkozású eseményeiről, felidézük a múlt jelentősebb mozzanatait, közösséget próbálunk formálni, s igyekszünk más vallású olvasóinknak bemutatni a judaizmus sokszínűségét. Mint azt sokszor leírtuk már hasábjainkon, továbbra is várjuk írásait, ötleteiket, visszajelzéseiket az impresszumban olvasható elérhetőségeinken. ■

a Hitközségi Híradó szerkesztői

Purim 5775 Komáromban – bővebben márciusi számunkban (foto: Drozd Milan)

Az Élet Menete Budapesten

Idén április 12-én, vasárnap rendezik meg Budapesten az Élet Menetét. A találkozót **15:30-kor** van a Dohány utcai zsinagógánál.

Szeretnénk, ha Komáromból idén is minél többen részt vennének az emlékező meneten. A KZSH buszt indít 13:00-kor a Menház elől. A részvétel ingyenes, de regisztrálni szükséges április 3-ig a kile@menhaz.sk címen vagy a 7731-224-es számon. Jöjjen Ön is velünk! ■

Széder esti előzetes

A Komáromi Zsidó Hitközség idén is megrendezi hagyományos széderét. Ezúttal az ünnep első estéjén **2015. április 3-án, pénteken 18:00-kor** várjuk az érdeklődőket a szombatfogadással egybekötött kóser vacsorára. Jelentkezni 2015. március 30-ig lehet kile@menhaz.sk címen vagy a 7731-224-es számon. A részvételi díj 4 EUR. ■

Pészach ünnepe

Pészach ünnepe **2015. április 3-án, pénteken** este kezdődik (első széder). A főünnepi napok április 4. (szombat) és április 5. (vasárnap). Április 6-9-ig félünnepnek vannak. Az utolsó két főünnepi nap április 10. (péntek) és április 11. (szombat). ■

Életmű díj Varga Lászlónak

A közelmúltban Csemadok Életmű díjban részesült Varga László nagymenyeri tanár, aki nagyon sokat tett többek között a helyi zsidó közösség történetének felkutatásáért, a Holokauszt emlékmű felállításáért. Szerkesztőségünk nevében gratulálunk, további jó egészséget és alkotó munkát kívánunk! ■

Nyertes pályázatok

Az izraeli Pincus Alapítványtól új oktatási programunkra, a pozsonyi EZRA Alapítványtól kulturális rendezvényeinkre, a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala Kisebbségi Kultúrák 2015 programja keretében pedig a Hitközségi Híradó kiadására nyertünk támogatást. ■

Önkéntes a könyvtárban

Dick Mónika a közelmúltban szerzett diplomát könyvtár szakon. Felajánlotta, hogy szabadidejében, szívesen segíti önkéntesként közösségünk könyvtárának korábban félbeszakadt rendezését. Jó munkát kívánunk, amelyhez természetesen minden segítséget megadunk. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2015. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság

rövid hírek

✦ A HH-t a, a Shalom klubot és a KZSH-t támogatták: Sajmovicová Zuzana (Pöstyén), Wilhelm Joli néni (Izrael), dr. Körtvélyesi János (Komárom) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük.

✦ Új könyvekkel bővítettük a Spitzer Béla Kiskönyvtár állományát. Várjuk olvasóinkat!

✦ Március elején Pozsonyban találkoztak a szlovákiai zsidó hitközségek szociális munkásai. Közösségünket Haas Judit képviselte a megbeszélésen.

✦ Március 1-jén a bicskei Fejér Megyei Vajda János Gimnázium és Szakközépiskola diákjai látogattak hozzánk. A Menházban Pasternák Antal elnök és Paszternákné Kertész Zsuzsanna fogadta a csoportot.

✦ Befejeződött a 2014. évi pályázatok elszámolása, jelenleg 2015. évi kiírásokra jelentkezünk.

✦ Az elmúlt hónapokban többen ajánlottak fel dokumentumokat és könyveket hitközségünknek. Közösségünk továbbra is örömmel fogadja a múltjához kapcsolódó felajánlásokat.

Rabbikra emlékezünk...

Szomorú híreket hozott Pestről a február. Dr. Schweitzer József, nyugalmazott országos főrabbi és dr. Domán István, a Hunyadi téri körzet fő-rabbija is távozott közülünk. Komáromi emlékképekkel búcsúzunk tőlük:

A 90-es évek derekán fax érkezett Budapestről az Országos Főrabbi Hivatalából. Dr. Schweitzer József főrabbi úr jelezte, örömmel fogadta a meghívást a komáromi közösség Purim ünnepségére. Hirtelen felbolydult az egész kehila, senki sem tudta odahaza, hogy az akkor már Pesten tanuló bátyám meghívta a főrabbi urat a Shalom klubunkba. Nagy izgalommal teltek az előkészületek hetei. Vasárnap délután a dél-komáromi vasútállomáson vártuk a vendégeket. A főrabbi úr feleségével és két tanítványával érkezett. Hatalmas dobozokat cipeltek. Mint kiderült ezekben slachmonesz volt. Üres kézzel nem érkezhettek a vendéglátóikhoz ezen az örömmünnepen - mondta a főrabbi úr.

Eltelt vagy tíz esztendő és Schweitzer főrabbi urat újra a Menházban köszönthettük. Komárom utolsó zsinagógájának felújítás utáni újraavatásán vett

részt. Az ünnepség kezdetén prominens vendégeinkkel együtt hordozta körbe a Tórákat. Beszédében az egykori ortodox hitközség, majd a komáromi neológ főrabbiak – dr. Schnitzer Ármin, dr. Wallenstein Zoltán, a hívei többségével mártírhalált halt dr. Waldmann Ernő és Krausz Mór, rabbihe-

Dr. Domán István, főrabbi a komáromi zsinagógában

lyettes, emlékét idézte fel és a gyülekezet imádságait tolmácsoló kántorok, tanítók munkásságát méltatta.

Dr. Domán István főrabbi úr is

Dr. Schweitzer József, nyugalmazott országos főrabbi a Menház zsinagógájának újraavatásán

többször volt vendégünk. Körzetét, a Hunyadi térieket kísérte el Komáromba. Rabbinikus tanításai nem maradtak el zsinagógában és a temetőben sem. Ugyanígy bölcs gondolataival fogadta közösségünk tagjait a Hunyadi téren tett kirándulásunk alkalmával.

Fájó szívvel búcsúzunk Schweitzer és Domán főrabbitól, családjuk gyászában osztozunk. Komáromi látogatóik emlékét örökké őrizzük. Temetésükön Paszternák Tamás, koordinátor képviselte a Komáromi Zsidó Hitközséget. ■

PA

Komáromból indultak

A Wilhelm cukrászda

A legendás cukrászdát, a testvérek: Dezső és Karcsi, akik Komáromból a Hosszú utcai Wilhelm pékségből indultak, alapították 1949-ben, Hod Haszaronban.

Kezdetben nehezen éltek, még kenyérből sem volt elég. Dezső bácsi úgy gondolta, ha nincs kenyér, akkor együnk süteményt. A cukrászda megnyitása után hamarosan híre ment a jó kávénak és finom süteményeknek. Dezső bácsi 90 éves koráig saját receptjei szerint maga sütött. A magyaros ízek megőrzésére törekedett, de újdonságokat is alkotott. Minden vendéget egyformán tisztelt. Sok híres ember is megfordult náluk. Jehuda Amichai költő verset írt róla, énekesek lemezbörítónak választották a cukrászda képét.

Ma már három generáció dolgozik az üzletben. A 93 éves Joli néni naponta fél nyolckor kezdi a munkát, leg-

többször a kasszában ül. A vezető a lánya, Márti, de már az unoka, Keren is ott dolgozik. Joli néni nemcsak az üzleti döntésekben vesz részt, de aktívan

politizál is. Nemrégén készített vele interjút a Jedit Achronot nevű újság a közelgő választásokkal kapcsolatban.

A család ma is használja Dezső bácsi receptjeit és igyekeznek megőrizni a cukrászda otthonos hangulatát. ■

Parnes Wilhelm Ági

V4 zsidó vezetőinek találkozója – örökségvédelemről és oktatásról is egyeztettek

A zsidó temetők, a turizmus, a kultúra, az oktatás és az örökségvédelem területén kialakítandó együttműködés lehetőségeit vitatták meg Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország zsidó közösségeinek vezetői Budapesten.

Február 23-24-én a Mazsihisz elnökének kezdeményezésére Budapesten ülészttek a visegrádi országok zsidó közösségeinek vezetői. A találkozón a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetsége részéről Richard Duda, vezetőségi tag és Martin Kornfeld, titkár, a Cseh Zsidó Hitközségek Szövetsége részéről Petr Papousek, elnök és Květa Svobodová, projektvezető, a Lengyel Zsidó Hitközségek Szövetsége részéről Lesław Piszewski, elnök, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részéről Heisler András, elnök és Kunos Péter, ügyvezető igazgató vettek részt.

A visegrádi országok zsidó közösségeinek szorosabb együttműködése és megerősítése céljából közös gálavacsorára került sor, amelyen a visegrádi országok nagykövetei mellett Izrael Állam nagykövete is jelen volt.

A visegrádi négyek zsidó vezetői áttekintették a közösségeket érintő fontos kérdéseket. Szó volt a zsidó temetők, a turisztikai, kulturális és az örökségvédelem terén kialakítandó együttműködés lehetőségeiről.

A V4 országok zsidó közösségeinek vezetői a holokauszt következtében gazdátlanul maradt zsidó temetők rendezésében számítanak kormányaik támogatására. A magyar kormány törekvését – mely a temetők rendbetételének társadalmi felelősségvállalását helyezi előtérbe – helyes és példaértékű kezdeményezésnek tartják. A meghívottak kéri országaiuk törvényhozóit, hogy a temetőknek sehol ne legyenek adóterhek.

A vezetők megállapodtak abban, hogy a zsidó kultúra terjesztésében, a turizmus fejlesztésében a jövőben szorosabban együttműködnek. A közös cél érdekében együttes pályázatok benyújtását, közös kommunikációs felületek létrehozását tervezik.

A zsidóság egyik alapja a kóser étkezés. A visegrádi országok a jövőben egymást segítik a kóser élelmiszer ellátásban. A Mazsihisz szociális étkeztetési rendszerét a zsidó vezetők példaértékűnek tartják.

A zsidó közösségek fennmaradásának fontos eszköze az oktatás. A tárgyalófelek egyetértettek abban, hogy a szarvasi Lauder-Joint nemzetközi zsidó ifjúsági tábor kiemelkedően fontos szerepet tölt be a régióban. Erre építve további oktatási együttműködési programokat terveznek.

A megbeszélésen résztvevő elnökök rendkívül aggályosnak érzik az egyre fokozódó fenyegetettséget. Az elmúlt időszakban tapasztalható antiszemita jelenségek kapcsán felhívják kormányaik figyelmét arra, hogy tegyenek meg mindent a terror fenyegetettség csökkentése érdekében. Együttal kéri kormányaik, hogy a zsidó oktatási és közösségi intézmények védelmét látható módon erősítsék meg. ■

www.mazsihisz.hu

A holokauszt áldozataira emlékeztek Párkányban

Himmler György tanár úrtól kaptuk az információt, hogy a Magyar Holokauszt Emlékév alkalmából az Őszi Kulturális Napok zárórendezvényén Párkányban is megemlékeztek a holokauszt helyi áldozatairól. A programsorozat és a megemlékezés szervezője a Párkány és Vidéke Kulturális Társulás Balassi Klubja volt. A megemlékezés a Szabadság téri háborús emlékműnél gyertyagyújtással kezdődött. Ezt a Danubius moziban rövid kulturális és történelmi megemlékezés követte, melynek közreműködője volt Juhász Gyula és Peragovits Ferenc. A Pressburger Klezmer Bandet zsúfolásig telt nézőtér fogadta. A másfél órás koncerttel a holokauszt áldozatainak emléke előtt tisztelegtek.

Bővebb beszámoló az Új Szó hasábjain olvasható: <http://ujso.com/napilap/regio/2014/12/10/a-holokauszt-aldozataira-emlekeztek-parkanyban>. ■

Vámosi András emlékére (1947-2015)

Február elején hosszú, súlyos betegség után elhunyt Vámosi András filmrendező, a Magyar Hangmérnökök Szövetségének elnöke, rendszeres olvasónk. Tatán született, lelkes szervezője volt a helyi mártúrnepoknak, volt, hogy Komáromba is ellátogatott. Ismét szegényebb lett a régió egy aktív emberrel, aki kiemelten fontosnak tartotta a múlt emlékeinek megőrzését. A budapesti Farkasréti zsidó temetőben temették el. A KZSH és a HH szerkesztősége nevében búcsúzunk Tőle, emléket örökre megőrizzük. ■

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

XXXIX. rész Kippur a Szentföldön

(2011. október 6.)

Holnap este beköszönt Yom Kippur, az Engesztelés Napja. Délután lassan leáll majd a teljes ország. Megállnak a vonatok, a buszok, bezár a Ben Gurion Repülőtér, a kevésbé vallásos lakosok többsége se ül majd autóba. Nem adnak a mérvadó tv-állomások, s a legnagyobb szentföldi hírportálok is felfüggesztik internetes tartalom előállításukat. 25 óras böjt kíséri a zsidóság talán legnagyobb ünnepét.

A hagyomány szerint a zsidó újév napján három könyv nyílt meg az égből, a jók (élet) könyve, a rosszak könyve és azok könyve, akikről az Örökkévaló még nem tudta eldönteni, melyik kötetbe kerüljenek. A tíz bűnbánó nap végén, Jom Kippurkor megpecsételődik mindenki sorsa.

Ez az időszak jó alkalom arra, hogy az ember végiggondolja az elmúlt hetek történéseit. Szállásom elfoglalása után az első utam a szomszédos boltba vezetett június 5-én. Akkoriban posztoltam is arról, mennyire fura, itt mindent csak nagy kiszereleésben árulnak. 9 gurigát cipeltem haza, ma reggel az utolsó került fel a papírtartóra 9 tekercsnyi izraeli idővel a hátam mögött ideje egy kis számvetést készíteni.

A bejegyzés címe még reggel jutott eszembe, azelőtt, hogy a mai meetingen azt hallottam a "boss"-tól, kicsit túl európai a mentalitásom. Arra értette, ha valaki megígért nekem egy mintát, vagy egy oktatást, akkor nem járok addig a nyakára, amíg nem teljesíti azt. Mondtam neki: az ember először megbeszél valakivel valamit, aztán, ha az ígéret ellenére sem teljesül, szól neki mégegyszer, de ezután sem kívánok senkinek a nyakára járni. Inkább maradok európai, aki "kivárja a sorát".

Mostanában kezdek rádöbbenni, mit is tettem valójában május végén. Felpattantam egy repülőgépre, kiszakítva magam a kényelmes pesti hétköznapiakból. Hátrahagyva a kedvenc munkahelyem (na jó, ki nem háborog néha), a haver-munkatársakat, a szarvasi csapatot, a komáromi közöséget, a szívemhez közelálló családom. S elindultam a nagy bizonytalan felé.

Reálisan látva, hogy a nyári táborban évtizedek alatt belénk nevelt kék-fehér ígéret földjéből, viszonylag töredéknyi lesz csak köszönőviszonyban a valósággal.

Mindezt miért tettem? Pont én. Én, aki rühelli a változásokat, akiről az egyik legjobb barátja is azt mondta, „Paszti, Te már akkor arról nosztalgiáztál, hogy hogyan találkoztunk, amikor először beszéltünk”. Én, aki elsőtől örök minden füzetet. Én, akinek az összes budapesti béreltszelvénye megvan az elmúlt 11 évből. Én, aki blogot írt a szarvasi faházakról. Én aki fél lábbal mindig a múltban élek. Hát...

Ha őszinte vagyok, nem tudom, honnan volt erőm e nagy döntéshez. Motivált, hogy a környezetemben dolgozó szenior kutatók mind voltak valahol külföldön posztodok. Ösztönzött a kíváncsiság, vajon máshol milyen kutatónak lenni. Érdekelt, megállom-e a helyem egy magyartól eltérő nyelvi környezetben.

Wow, milyen szép mondatok. Beleillenek a részletkegig megtervezett kutatói életpályámba. Hu, igen, én meg a tervezés, régebben mindig azzal a hasonlattal szoktam élni, "csak sodródtam, mint egy fatörzs a Dunán".

Nyugalmas, békés ünnepet az 1973-as Yom Kippur-i háború évfordulóján!

Minden Olvasóm pecsételtessen be a jók könyvébe! Az érintetteknek könnyű böjtöt!

Dr. Paszternák András Izraelben átélt kalandjai immár könyv formájában is olvashatók. A Kék-fehér hétköznapiakat keresse a KZsH titkárságán és a facebook.com/izraelkonyv oldalon. ■

Breiner Mancsi néni emlékére

Fura dolog egy blog, illetve ma már könyv fejezeteit viszontlátni a Hitközségi Híradó hasábjain. A havilap sajátosságaiból adódóan, lassan peregnek csak a régen elmúlt idők kalandjai az újság hasábjain. A 2013 szeptemberében záródó történet, még csak 2011 októberében jár. A múlt idő, sajnos szomorú híreket is hoz magával. Februárban jött az üzenet az izraeli Ashkelonból, elment Mancsi néni (anyu unokatestvérének az anyósa). A tengerparti városban töltött szombatok, ünnepnapok meghatározó alakja volt. A családi vacsorákon, ebédeken mindig ott ült a közelemben, rengeteget mesélt a sárvári gyerekkorról, a vérzivataros időkről, a budapesti hétköznapiakról. Szóba került a szentföldi alijázás, rengeteg történet az új hazában tett első, korántsem könnyű lépésekről. Péntek esténként fiával Aharonnal, vagy valamelyik másod-unokatestvéremmel kísértük haza. Útközben még megvitattuk, miről írt a héten az Új Kelet. Utoljára 2013 decemberében találkoztunk egyik unokája esküvőjén. Hiányozni fog, Ashkelon nélküle számomra már sosem lesz olyan, mint azelőtt. Legyen neki könnyű a föld! ■

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

13. fejezet 2. rész

Másnap első voltam az irodában, már szerettem volna magamat távol látni ennek a vadállatnak a látóköréből. Mint Dzonitól megtudtam egy egyszerű ápoló volt a hadseregben, jelentkezett az S.S.-be, ahol kiélhette szadista hajlamait, hatalmaskodhatott az orvosok felett és élethalál ura lett. Belépett az irodába, látta, hogy kettő még hiányzik. Az egyik pont utána lépett be és kapott egy pofont, amely a falhoz repítette, a másik még nem volt ott, Horst Dzsoni után üvöltött, aki a szerencséjére nem volt ott, mert aznap valaki más váltotta fel, aki két pofont kapott el küldte, hozza el azt, aki hiányzott, sorba állított minket és elkezdett üvölni. Horst ötven év körül lehetett, magas, sovány, Hitler bajuszú, a hadseregének a büszkesége, akin látszott, hogy élvez minden percet.

„Ti disznó zsidók, ti azt hiszitek, hogy ez egy üdülőhely kórházban tartanak benneteket, és orvosságot kaptok, mint a német katonák. Gondoskodni fogok róla, hogy ez ne tartson sokáig, nincs szükségünk itt ingyenélő disznó zsidókra”, és ezzel a kápót, aki Dzonit helyettesítette, ráhajtotta az asztalra, odahívott, hogy fogjam meg a fejét, hogy ne mozduljon. Én azt mondtam, hogy nincs erőm, eldobott és hívott egy másikat, így a kápó, azután mi mind az öten tíz botütést kaptunk, én még egyet ráadásul, „hogyan legyen erőm:” avval a bottal, amelyet a német

orvosi alakulat eme gyöngye ki nem engedett a kezéből. Így érkezünk a híres wüstegiersdorfi lágerbe.

Féltem, hogy ez a kórháztól való búcsú csak az előjele lesz az elkövetkezőknek. Szerencsére, nem így lett. Ez egy különleges tábor volt, vagy ötszáz emberrel, amely egy nagy épületben volt elhelyezve. Nyolc nagyszoba volt, mindegyikben több mint harminc kétemeletes ágy. Minden szoba közepén volt egy kis vaskályha, amely ugyan nem volt elég ahhoz, hogy a nagy szobát átmelegítse, de körül lehetett ülni, megmelegíteni és megszártani a ruhákat. Később a szerencsések, akik egy pár krumplit „organizáltak” ezt megfőzték rajta, míg a többi ült körül és a nyáluk csorgott. Maga az a tény, hogy ezt megtehették, anélkül, hogy meggyilkolják őket, mutatja, hogy itt az éhség még nem uralkodott mindenben. Először is nem negyed, harmad kenyeret kaptunk.

Másodszor az emberek egy része a krumpli raktárban dolgozott, ahol egész nap krumplit ehettek, amennyit akartak. Ez persze csak olyan kifejezés, mint a mesékben, „az Óperenciás tengeren túl”. Mi az, hogy „amennyit akartak”? Ilyen nincs. Szóval a lényeg az, hogy ezek a boldog emberek a krumplit, amit sikerült a lágerbe becsempészniük, eladták luxuscikkéért, mint például cigarettáért, amit egy másik csoport, amely a lőszergyárban dolgozott, kapott hetenként. Ezek voltak az igazi arisztokraták, mert ők a munkahelyükön, délben egy különleges levest is kaptak. A hátrány ott az volt, hogy hajtás és verés közben dolgoztak és állandó fenyegetés alatt voltak, hogy helyben főbe lövik őket szabotázs vádjával. De hát, „semminek sem tejfeles a feneké” ahogy egy kárpátaljai barátnőm szokta mondani. Szóval ezek is szoktak néha kenyeret eladni szalámiért vagy margarinért. Még egy fontos dolog volt ebben a táborban, a fürdőszobában naponta volt meleg víz. Ez és az a tény, hogy kéthetenként lehetett az alsóneműt cserélni volt az oka annak, hogy a táborok átka, amitől én különösen féltem, a tetű, itt majdnem ismeretlen volt.

Wüstegiersdorfnak volt még egy nagy előnye: az egész vezetőség, mint a lakosság is magyarok voltak. Természetesen a közös nyelv is fontos volt, de nem kevésbé volt fontos az, hogy náluk is, mint nálunk a háború tulajdonképpen csak egy pár hónappal ezelőtt kezdődött, még élt bennük a szegény, a sorsközösség és egy bizonyos szolidaritás érzése, még nem jutottak el arra a fokra, hogy mindenre képesek legyenek, amire a tisztség a többi táborokban kötelezte a kápoikat. Volt ott egy budapesti Pintér nevű láger kápó, azaz a kápoik feje, harminc év körül, akin azok a rongyok, amiket viseltünk, úgy álltak, mintha ráöntötték volna, mindig kiválsalva és kikeményítve, az otthoni ismerősök szerint foglalkozására nézve selyemfiú volt, aki, úgy mondták, öt nőt futtatott. Nem tudom, hogy ott hogy viselkedett, de itt a táborban egy arany ember volt, bátor, tiszteletet és fegyelmet parancsoló természetű, aki segített ott, ahol tudott. Százakat mentett meg a biztos és borzalmas haláltól, amint majd a továbbiakban kitűnik. A többi kápó is többé-kevésbé rendes volt, már amennyire ezt a piszkos munkájuk megengedte. ■

Folytatása következik...

AZ ÉLET MENETE BUDAPESTEN

2015. ÁPRILIS 12. 15.30

TALÁLKOZÓ A DOIHÁNY UTCÁI ZSINAGÓGA ELŐTT

100% MÁR ENNél ÉLŐ HUNGÁRY A MÚLTÓRÓL A JÖVŐÉRT

AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY 18184053-1-42 KÖSZÖNJÜNK!

MAZSÓK BZSH MAGYAR KORMÁNY KISVÁROSI KÖZSÉG

Löwinger Mancie szakácskönyvéből

A jó por és a Pészach

Pár héttel ezelőtt poros, homokos szél lepte el az országot. A meteorológusok szerint szél, a Szaharai sivatagból jött és megzavarta a mindennapi életet annyira, hogy például a belföldi légi járatokat idegenesen beszüntették. A hírekben párszor megismételték a figyelmeztetéseket, olyanoknak, akik légzési problémákkal küzdenek, ha nem muszáj, ne menjenek ki otthonról.

Az egész országot bevonta a sárga homok, nem segített, hogy minden ablakot bezártunk, minden redőnyt lehúztunk, a por mindenhová befészkelődött. Ez volt a fő téma a telefonbeszélgetésekben, a sms üzenetekben, mindenki próbált tanácsot adni, mert voltak olyanok, akik teljesen hisztérikusan reagáltak a természeti csapására, mert a szorgalmas háziasszonyok már elkezdtek a tavaszi nagytakarítást.

Két csoportra lehet osztani a válaszokat. Az optimisták főleg azzal vigasztalták az elkeseredetteket, hogy mivel minden tavasszal legalább egyszer van ilyen komoly homokvihár, jó hogy most jött, mert az esős idő elmossa a port, és nyugodtan lehet készülni a pészachi takarításokra. A pesszimisták meg a globális felmelegedés és időjárás változásokra utalva mondták, hogy ez csak a kezdet és várhatunk több és erősebb homok vihárt.

De az esti krónika műsorban érdekes magyarázott halottunk. Egy biológia professzor boldogan fogadta a sivatagi homokvihart és megmagyarázta, hogy

miért. Szerinte a sivatagi homok temérdek ásványt tartalmaz, amely alapvető fontosságú az összes növénynek. A homok, amely rátelepedik a növényre, hamarosan a szél vagy az eső segítségével a gyökereket táplálja és biztosítja a sikeres fejlődést. Szerinte a korai homokvihár biztosítja a gyümölcsfák sikeres virágzását és bőséges nyári termését. Hozzátette, hogy a szaharai vihar kétféle fűj, kelet és nyugat felé és tudni, hogy a dél-amerikai Amazonas őserdő fáiból táplálkoznak és a homok ásványai biztosítják az erdő további fejlődését. Így megtanultam, hogy, van jó por és respektálni kell a természetet, ami a saját ritmusában él.

Ez érdekes magyarázat után már nem szabad panaszkodni, ha minden nap fel kell mosni a padlót, háromszor port törölni és otthon kell ülni, míg a növények, befejezik szezonális ásványi lakomájukat.

A pészach közeledik és a takarításon kívül keresünk érdekes és új recepteket, amelyeket nyugodtan elkészíthetünk az ünnepre. A következő mousse

recept nem csak ünnepi, mivel a pészachi ebédek és néha a vacsorák is elég tartalmasak, egy könnyű ízletes mousse, amelyet előre lehet elkészíteni és a hűtőből 1 órával a tálalás előtt kell kivenni, megkönnyítheti a háziasszony munkáját.

Fontos páros tejet és tejszínt használni, illetve olyan terméket, amelyeket a tej érzékenyek használnak pl. szója, rizs vagy kókusz. Ezek a termékek megfelelnek a kóserág igényeinek, illetve párosak. Tejes ebédhez, vacsorához lehet rendes tejterméket használni.

Hozzávalók: 20 dkg keserű csokoládé minimum 60% kakaó tartalmú. 3/4 pohár tejmentes tej, 4 tojásfehérje, 1/2 pohár cukor, 2,5 dl tejmentes tejszín, 1 kávéskanál neszkávé vagy 1 evőkanál kávélikőr, 1 kávéskanál vanília esszencia.

Elkészítése: A csokoládét a tejjel gőz fölött megolvasztjuk. A fehérjét kemény habbá verjük, a cukor félével a tejszint a másikkal. Összekeverjük óvatosan az olvasztott csokoládét, a fehérje habot meg a tejszint. Hozzáadjuk a kávévét és a vaníliát. Az egész keveréket egy tepsibe vagy tálakba tesszük és alufóliával letakarva a mélyhűtőben tároljuk. Tálalás előtt egy órával kiolvasztjuk.

Boldog Pészachot kívánok. ■

Orna Mondschein

Kile Kaleidoszkóp

A komáromi zsidó temető ünnepi nyitva tartása

2015. április 3.	Erev Pészach	péntek	12-ig
2015. április 4.	Pészach I.	szombat	zárva
2015. április 5.	Pészach II.	vasárnap	zárva
2015. április 6.	Pészach III.	hétfő	nyitva
2015. április 7.	Pészach IV.	kedd	nyitva
2015. április 8.	Pészach V.	szerda	nyitva
2015. április 9.	Pészach VI.	csütörtök	12-ig
2015. április 10.	Pészach VII.	péntek	zárva

A KZSH titkárságának ünnepi nyitva tartása

2015. április 3.	Erev Pészach	péntek (állami ünnep)	zárva
2015. április 4.	Pészach I.	szombat	zárva
2015. április 5.	Pészach II.	vasárnap	zárva
2015. április 6.	Pészach III.	hétfő (állami ünnep)	zárva
2015. április 7.	Pészach IV.	kedd	nyitva
2015. április 8.	Pészach V.	szerda	nyitva
2015. április 9.	Pészach VI.	csütörtök	zárva
2015. április 10.	Pészach VII.	péntek	zárva

Stretnutie predsedov ÚZ ŽNO krajín V4

Na stretnutí v Budapešti rokovali v dňoch 23.-24. februára t.r. vedúci predstavitelia židovských komunít z Poľska, Českej republiky, Slovenskej republiky a Maďarska o možnostiach spolupráce v oblasti zachovania židovských cintorínov, turizme, kultúre a o vzdelávaní – školstve a ochrane kultúrneho dedičstva.

Na stretnutí v Budapešti vedúci predstavitelia židovských komunít z Poľska, Českej republiky, Slovenskej republiky a Maďarska rokovali o možnostiach spolupráce v oblasti zachovania židovských cintorínov, o turizme, kultúre, vzdelávaní – školstve a ochrane kultúrneho dedičstva.

Na podnet predsedu Mazsihisz-u v dňoch 23-24. februára rokovali vedúci predstavitelia židovských komunít krajín V4. Na stretnutí sa zúčastnili: za ÚZ ŽNO SR – člen vedenia Richard Duda a tajomník Martin Kornfeld, za ÚZ ŽNO Českej republiky predseda Petr Papoušek a vedúca projektu Květa Svobodová, za ÚZ ŽNO Poľska predseda Lesław Piśzewski, za Maďarsko predseda András Heisler a výkonný riaditeľ Péter Kunos.

S cieľom zosilnenia užšej spolupráce a vzájomného spoznania sa židovských komunít vyšehradských krajín maďarská strana usporiadala slávnostnú večeru, na ktorej boli prítomní veľvyslanci krajín V4, ako aj veľvyslanec štátu Izrael.

Vedúci predstavitelia židovských obcí sa zaoberali dôležitými otázkami týkajúcimi sa ich komunít. Rátajú s pomocou vlád pri vysporiadaní, údržbe následkom holokaustu opustených židovských cintorínov. Iniciatívu maďarskej vlády –

ktorá kladie do popredia spoločenskú zodpovednosť pri obnove cintorínov – pokladajú za správny krok hodný nasledovania. Pozvaní predstavitelia žiadajú zákonodarcov svojich krajín, aby ani v jednej krajine nezdanili miesta cintorínov.

Vedúci sa dohodli na tom, že v budúcnosti budú užšie spolupracovať v oblasti rozširovania židovskej kultúry a v rozvoji turistického ruchu. V záujme dosiahnutia spoločného cieľa plánujú spoločné podávanie projektov a vytvorenie spoločnej komunikačnej platformy.

Jedným zo základov židovstva je kóšer strava. Vyšehradské krajiny si v budúcnosti budú vzájomne pomáhať pri zabezpečovaní kóšer potravín. Systém zabezpečenia sociálneho stravovania v Maďarsku pokladajú za príkladný a môže byť vzorom pre ostatné krajiny.

Dôležitým prostriedkom pre udržanie židovskej komunity je vzdelávanie. Rokujúce strany sa zhodli na tom, že medzinárodný mládežnícky tábor Lauder-Joint v Sarvaši hrá mimoriadne dôležitú úlohu v tomto regióne. Na tomto základe plánujú ďalšie programy spolupráce v oblasti vzdelávania.

Predsedovia ŽNO, ktorí sa zúčastnili na zasadnutí, sú znepokojení z neustále sa zvyšujúceho ohrozenia. V súvislosti s prejavmi antisemitizmu v uplynulom období žiadajú svoje vlády, aby urobili všetko v záujme zníženia hrozby terorizmu. Zároveň žiadajú vlády, aby viditeľným spôsobom zosilnili ochranu židovských školských a kultúrnych zariadení. ■

www.mazsihisz.hu

2% pre Neinvestičný fond židovského kultúrneho dedičstva – Menorah

Vážení priatelia a podporovatelia, ako mnoho iných organizácií na Slovensku v týchto dňoch si Vás dovoľujeme aj my požiadať o podporu našich aktivít prostredníctvom poukázania dvoch percent z Vašich daní v prospech Neinvestičného fondu židovského kultúrneho dedičstva – Menorah. Vaša podpora je pre našu prácu dôležitá, a aj vďaka nej môžeme úspešne realizovať rôzne kultúrne, vzdelávacie, propagačné a vydavateľské aktivity.

V roku 2015 pripravujeme aj tieto aktivity:

- realizujeme v Židovskom komunitnom múzeu slovensko-rakúsky výstavný projekt „Engerau: Zabudnutý príbeh Petržalky“, ktorý pripomenie nacistický tábor Engerau, o ktorom verejnosť dodnes skoro nič nevie,
- príprava dňa židovskej kultúry v Prievidzi,
- návšteva Bratislavy profesorkou Rebekah Klein-Pejšová z USA a predstavenie jej novej knihy o slovenských židoch v medzivojnovom období. Publikácia „Mapping Jewish Loyalties in Interwar Slovakia“ vyšla v týchto dňoch v prestížnom nakladateľstve Indiana University Press,
- rabín Josh Ahrens z Zürichu sa v septembri zúčastní konferencie venovanej 50. výročiu Nostra aetate a príprava jeho prednášky,
- budeme pokračovať v našom vzdelávacom programe pre stredné školy „Židovské kultúrne dedičstvo v Bratislave“,
- pokračovanie prevádzky Židovského komunitného mú-

zea v Bratislave, jeho rozšírenie a odbornú starostlivosť o zbierkové predmety.

Veríme, že naše aktivity oceníte a podporíte. Ďakujeme za vašu podporu a tešíme sa na stretnutie s Vami na ďalších podujatiach. Ďakujeme.

Údaje potrebné na poukázanie 2%:

Obchodné meno (Názov): Neinvestičný fond židovského kultúrneho dedičstva – Menorah

Právna forma: neinvestičný fond

IČO: 31821545

Sídlo: Kozia 18, 814 47 Bratislava ■

Zájin Adar v Galante

Ako hľadám, tak hľadám v pamäti nejaké jazykovedné poučky o tvorbe slov, ani za svet by som nevedela vysvetliť, ako sa zo slovného spojenia Zájin Adar, t.j. siedmy deň mesiaca adar, stalo "zajnúder", ako sme tento deň nazývali (a nazývame aj dnes) v Galante. V našom meste mal a stále má tento deň svoju osobitnú atmosféru.

Pamätný deň siedmeho adara, deň narodenia i úmrtia Mojžiša. Je to celodenný program pre všetkých členov našej náboženskej obce, pre veľkých aj malých. Začína doobeda. Členovia

spomenuté mená všetkých, ktorí v tomto roku odišli spomedzi nás. Zaznela za nich zádušná modlitba.

Po vážnom úvode si potom všetci posadali k prestretým stolom. Zájin Adar

je to symbol života, smútku, kolobehu života. Možno aj tá okrúhla žemľa znamená niečo podobné. Druhým chodom je už tradične ryba v orechovej omáčke. Aj kuchárky sa už pri varení tohto chutného pokrmu vymenili. V posledných rokoch ich za pomoci žien pripravuje pani Blanka Löwingerová. Nie je jednoduché navariť dobré jedlo pre všetkých, ale pochvalné slovo na adresu kuchárook dáva zabudnúť na únavu. Žiaľ, v tomto roku už nebula medzi name pani Deutschová, Rózsinění, ktorá hotový pokrm vždy ochutnávala...

Pri dobrom jedle sa rozprúdila živá debata. Spomínali sme na tých, ktorí tu už nie sú. Tí, ktorí sme dávno odišli z rodného mesta, sa podľa možností snažíme v tento deň prísť "domov". Nielen my, ktorí žijeme tu v okolí. Často si aj naši krajanovia žijúci v dalekej cudzine naplánujú svoje cesty tak, aby boli v tento deň doma. Nie je to tak dávno, keď sme ako deti chodili s našimi otcami po návštevách a dnes sa už mnohí z nás pýšia fotografiami vnúčat. Našťastie, aj naše deti poznajú túto tradíciu a radi sa tu schádzajú. Zájin Adar má v Galante ešte aj inú dimenziu. Traduje sa, že v čase veľkej epidémie moru, ktorý tu kosil v minulosti, nešťastie a smrť obišli žiakov tunajšej slávnej ješivy. Zájin Adar je aj spomienkou a vďakyzdaním za tento zázrak. ■

Chevra Kadiša navštvíva spoločne každú jednu rodinu v meste i priľahlých obciach. S modlitbou vchádzajú do každej domácnosti, kde na nich čaká slávnostne prestretý stôl s najrôznejšími dobrotami, sladkosťami, ovocím, nápojmi. Každá gazdiná sa usilovala, aby ten jej stôl bol ten najbohatší a najkrajší. Muži si na chvíľu posadali okolo stola, ochutnali dačo z pripravených dobrot, do pokladničky pribudli nejaké mince či bankovky, do košíka zopár vajec a skupina sa pobrala navštvívať ďalšiu rodinu. Nikoho nevynechali. A nikto nemal v ten deň zatvorené dvere. Obraz sa odvtedy zmenil. Podstata ostala. Iba skupinka mužov je čoraz menšia...Po návštevách v domácnostiach nasledoval obrad na cintoríne. Aj na tomto sa zúčastňovali len muži, členovia Chevra Kadiša.

V podvečer sviatku (26. februára) sa však v galantskej modlitebni aj v tomto roku zišla celá obec, prišli hostia zo širokého okolia. Po bohoslužbe a slávnostnom príhovore rabína Barucha Myersa súvisiacim s týmto dňom, boli

má aj svoje presne stanovené menü. Prvým chodom je vajíčko uvarené na tvrdo a velikánska žemľa z bielej múky, zvaná lábelli. Symbolika vajca je známa,

K. Potoková

Spomienka na rabínov...

Začiatok roka nám priniesol zlé správy z Budapešti. Hlavný rabín v.v Dr. József Schweitzer a hlavný rabín synagógy na námestí Hunyadi Dr. István Domán nás navždy opustili. Lúčime sa s nimi krátkymi spomienkami z minulosti:

V polovici 90. rokov sme dostali fax z Budapešti, z Úradu hlavného rabína. Písal nám hlavný rabín Dr. József Schweitzer, že s radosťou prijíma pozvanie na oslavu Purimu v našej komunite. Zrazu v našej kehile nastala turbulencia, pretože nikto nevedel o tom, že môj brat, ktorý vtedy študoval v Budapešti, pozval pána rabína do nášho klubu Šalom. V nasledujúcich týždňoch u nás vrelo, nastali vzrušujúce chvíle. V

nedeľu sme čakali na železničnej stanici v Komárome hostí. Pán hlavný rabín prišiel s manželkou a s dvomi študentmi. Z vlaku vystúpili s veľkými krabicami. Vysvitlo, že prinášajú šlachmónes pre súvercov. Nemôžu predsa prísť v tento radostný sviatok k hostiteľom s prázdnyimi rukami.

Uplynulo desať rokov a znovu sme mohli v Menháze privítať pána hlavného rabína. Prišiel, aby znovu slávnostne otvoril renovovanú poslednú synagógu v meste. Spolu s význačnými hosťami vniesol Tóru do synagógy. Vo svojom prejave spomenul bývalých rabínov, tak z ortodoxnej kile, ako aj z neologickej, Dr. Ármína Schnitzera, Dr. Zoltána Wallensteina, ako aj tých, ktorých za-

vraždili spolu so súvercami, Ernő Waldmanna a Móra Krausza. Nezabudol spomenúť ani prácu kantorov a učiteľov náboženstva.

Pán hlavný rabín Dr. István Domán bol tiež niekoľkokrát našim hosťom. Spreádzal členov svojho obvodu na návštevu u nás. Samozrejme, keď už bol tu, tak v synagóge alebo v cintoríne nikdy nevynechal rabinistické učenia. Takisto členov našej komunity vždy uvítal vo svojej synagóge na námestí Hunyadi s múdrymi myšlienkami.

S bolesťou v srdci sa lúčime s hlavnými rabínmi Dr. Józsefom Schweitzerom a Dr. Istvánom Dománom. Zdieľame smútok ich rodín. Pamiatku ich návštev v Komárne zachováme. Na pohrebe zastupoval našu ŽNO koordinátor Tamás Paszternák. ■

Pribudol nový pamätník holokaustu

Vlete roku 2013 nám bolo veľkým potešením spreádzaa členov ŽNO v Komárne pri návšteve Židovského suburbia, najvýznamnejšej lokality židovského kultúrneho dedičstva v Bardejove. Súčasťou prehliadky bola aj prezentácia prvej fázy výstavby Pamätníka obetiam holokaustu, ktorý bol slávnostne odhalený 24. júna 2014.

Na otváracom ceremoniáli sa zúčastnilo viac ako 70 preživších a potomkov bardejovskej židovskej komunity z Izraela, USA, Kanady a viac ako 450 miestnych obyvateľov. Zasvätenie pamätníka prebiehalo za prítomnosti pána Emila Fisha, rodáka z Bardejova, preživšieho holokaustu a zakladateľa Bardejovského výboru na ochranu židovského kultúrneho dedičstva, pani Lesley Weisovej, predsedkyne Výboru Spojených štátov amerických pre

ochranu amerického dedičstva v zahraničí a pána Normana Tchatchera Scharpfa, zástupcu vedúceho misie americkej ambasády v SR. Dôležité posolstvo pre židovskú komunitu vyslovil primátor Boris Hanuščak, ktorý v mene mesta Bardejov prevzal záväzok starostlivosti o pamätník. Mesto svoj sľub splnilo a po skúšobnej prevádzke ho oficiálne prevzalo do svojej starostlivosti a prevádzky.

Pamätník bol navrhnutý tak, aby slúžil na vzdelávacie účely a umožnil návštevníkom spoznať skutočný osud bardejovskej židovskej komunity, šiestej najväčšej predvojnovovej židovskej komunity na Slovensku. Jeho vonkajší dizajn v podobe radu vedľa seba stojacich domov navracia pôvodný historický vzhľad tejto časti mesta, kde dominuje Židovské suburbium, kul-

túrna pamiatka, zapísaná na listinu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Autorom návrhu je izraelský architekt pán Giora Solar, ktorého rodina pochádza z blízkych Raslavíc. Na štrnástich žulových pamätných doskách sú zobrazené mená 3 298 obetí holokaustu z Bardejova a 47 okolitých obcí. Všetky sú zoradené podľa rodinnej príslušnosti. Hlavnú myšlienku pamätníka vystihuje báseň izraelskej autorky Zeldy Miškovej Každý človek má svoje meno. Pripomienkou na tragický osud deportovaných členov komunity je monument v tvare Dávidovej hviezdy s nápisom Už nikdy viac, ktorý leží na železničných koľajniciach. Súčasťou pamätníka je aj šesť dosiek venovaných dejinám židovskej komunity od jej úplného začiatku až po postupný zánik. Samostatná tabuľa bola určená menám Spravodlivých z Bardejova, ktorí boli ocenení za záchranu židov z Bardejova a ochranu ich rituálnych stavieb.

Potomkovia bardejovskej židovskej komunity vyslovili vieru, že pamätník sa stane nielen miestom večnej spomienky, ale bude aj centrom vzdelávania mládeže a miestnych obyvateľov. Spolu s nimi veríme, že v budúcnosti bude pokračovať obnova židovských pamiatok ako nášho spoločného kultúrneho a historického dedičstva. ■

*Peter a Pavol Hudákoví,
Bardejov Jewish Preservation Committee
(www.bardejov.org)*

László Varga prevzal Ocenenie za celoživotnú prácu

Pedagóg gymnázia vo Velkom Mederi, pán László Varga, obdržal od organizácie Csemadok Ocenenie za celoživotnú prácu. Pán profesor medzi inými pracoval na výskume histórie miestnej židovskej komunity a podieľal sa na postavení pamätníka holokaustu. V mene redakcie Spravodajcu mu blahoželáme a k ďalšej tvorivej práci mu prajeme veľa zdravia! ■

Otváracia doba

Sekretariát ŽNO bude otvorený:

3. apríla 2015	Erev Pesach	piatok	(štátny sviatok)	zatvorený
4. apríla 2015	Pesach I.	sobota		zatvorený
5. apríla 2015	Pesach II.	nedeľa		zatvorený
6. apríla 2015	Pesach III.	pondelok	(štátny sviatok)	zatvorený
7. apríla 2015	Pesach IV.	utorok		otvorený
8. apríla 2015	Pesach V.	streda		otvorený
9. apríla 2015	Pesach VI.	štvrtok		zatvorený
10. apríla 2015	Pesach VII.	piatok		zatvorený
11. apríla 2015	Pesach VIII.	sobota		zatvorený

Cintorín v Komárne bude cez sviatky prístupný v nasledujúcich dňoch:

3. apríla 2015	Erev Pesach	piatok	do 12. hod
4. apríla 2015	Pesach I.	sobota	zatvorený
5. apríla 2015	Pesach II.	nedeľa	zatvorený
6. apríla 2015	Pesach III.	pondelok	otvorený
7. apríla 2015	Pesach IV.	utorok	otvorený
8. apríla 2015	Pesach V.	streda	otvorený
9. apríla 2015	Pesach VI.	štvrtok	do 12. hod.
10. apríla 2015	Pesach VII.	piatok	zatvorený
11. apríla 2015	Pesach VIII.	sobota	zatvorený

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodajcu, Komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: Zuzana Šajmovičová (Piešťany), Joli Wilhelm (Izrael), dr. János Körtvélyesi (Komárno) a darcovia, ktorí si prali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Naša miniknižnica Bélu Spitzera obdržala ďalšie nové knihy a čaká na svojich čitateľov!

☆ Sociálni pracovníci židovských náboženských obcí sa stretnú začiatkom marca v Bratislave. Našu ŽNO bude zastupovať Judita Haasová.

☆ Dňa 1. marca navštívili Menház a synagógu študenti Gymnázia a strednej odbornej školy Jánosa Vajdu z mesta Bicske (župa Fejér). V Menháze návštevníkov prijal predseda ŽNO Anton Pasternák a Zsuzsanna Pasternák Kertész.

☆ Dokončili sme vyúčtovanie verejných súťaží za rok 2014. Teraz sa zaoberáme výzvami na rok 2015.

☆ V minulom mesiaci viacerí ponúkli dokumenty a knihy našej ŽNO. Aj naďalej očakávame dokumenty súvisiace s našou minulosťou.

Purim 5775 – šlachmones od ÚZZNO

Nový pamätník holokaustu

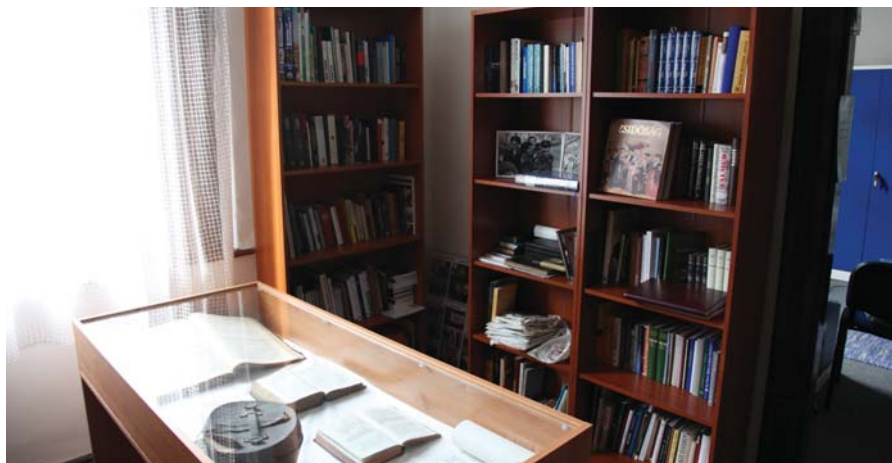
V Bardejove pribudol nový pamätník holokaustu (strana 3.)

Pochod života v Budapešti

V nedeľu 12. apríla 2015 sa v Budapešti koná Pochod života. Zraz účastníkov je o 15:30 h pri synagóge v Ulici Dohány (Dohány utca). Boli by sme radi, keby sa v tomto roku na spomienkovom pochode zúčastnilo čo najviac Komárňanov. Autobus židovskej náboženskej obce odchádza o 13:00 h spred budovy Menházu. Účasť je bezplatná, avšak treba sa registrovať, a to do 3. apríla na kile@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 7731-224. Podte aj vy s nami! ■

Dobrovoľná práca v knižnici

Mónika Dick skončila štúdium v odbore knihovníctvo a ponúkla nám, že vo svojom voľnom čase rada pomôže ako dobrovoľníčka pri katalogizácii našej knižnice. Mónika už začala pracovať, prajeme jej príjemnú prácu a, samozrejme, v prípade potreby jej radi pomôžeme. ■

Pesach 5775

ŽNO v Komárne ako každý rok, aj teraz usporiada pri príležitosti sviatku Pesach tradičný sederový večer. V tomto roku to bude prvý večer, v piatok 3. apríla 2015 o 18.00 hod. Rátame s vašou účasťou na kóšer večeri, spojenej s uvítaním soboty. Prihlásiť sa môžete do 30. marca 2015 na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 7731-224. Účastnícky poplatok je 4 eurá. ■

Úspešné tendre

Obrdzali sme finančnú pomoc od Izraelskej nadácie Pincus na náš nový vzdelávací projekt, od bratislavskej nadácie EZRA na kultúrne programy, od Úradu vlády SR v rámci programu Menšinové kultúry 2015 prostriedky na vydávanie Spravodajcu. ■

Členské poplatky

Žiadame našich súvercov, aby poukázali, resp. na sekretariáte zaplatili členský poplatok na rok 2015. Poplatok v roku 2015 je nezmenený: 10,- EUR/osoba, študenti, dôchodcovia a nezamestnaní 4,- EUR/osoba. Radi prijímame aj vaše dary! ■

Sviatok Pesach

V tomto roku sa sviatok Pesach – prvá sederová večera – začína v piatok 3. apríla 2015. Hlavné sviatky sú sobota a nedeľa – 4. a 5. apríla. Posledné dva sviatočné dni budú v piatok a v sobotu 10. a 11. apríla. ■